

Яцишин С. Р.,

к.е.н, доцент кафедри обліку і оподаткування,
Західноукраїнський національний університет

НЕОБХІДНІСТЬ СИСТЕМИ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

У процесі трансформації економіки України на ринкові умови господарювання виникає чимало проблем та перешкод, що мають важливе значення у здійсненні господарської діяльності торговельних підприємств та підвищення їх ефективності. Ухвалення дієвих рішень у сфері управління такими підприємствами можливе лише за умови використання надійної інформації. Найповнішою інформаційною базою будь-якого підприємства, що має кількісну оцінку, є система бухгалтерського обліку. Вона повинна відображати не тільки результати діяльності минулих періодів, а й забезпечувати інформацією користувачів на всіх рівнях управління для здійснення поточної та перспективної діяльності. Власники та менеджмент торговельних підприємств потребують максимально обґрунтованої, об'єктивної та неупередженої інформації щодо реального фінансово-майнового стану суб'єктів господарювання, їх фінансової стабільності, перспектив розвитку тощо. Тому одним із ключових моментів є визначення змісту обліку для потреб управління, тобто формування інформаційної системи з метою прийняття виважених рішень, а також визначення напрямів стратегічного розвитку підприємств торгівлі в майбутньому.

Загальне розуміння системи обліку дає змогу швидко розв'язати проблему формування управлінського обліку. Перехід до нових ефективних методів управління господарською діяльністю торговельних підприємств вимагає гармонізації економічних показників – починаючи від моменту їх формування в системі управлінського обліку таких підприємств і завершуючи інтегруванням у систему управління ними. Невирішеність цієї проблеми призводить до неадекватного сприйняття методологічних основ побудови управлінського

обліку, сутності предмета, методу й об'єктів облікового спостереження та відображення, неможливості визначення ступеня досягнення соціальних цілей з використанням облікових даних, наслідком чого є розмитість і невизначеність меж управлінського обліку у торговельних підприємствах.

Ритейл (Retail), як процес роздрібного продажу товарів або послуг кінцевому споживачу, є важливим для економіки, оскільки він забезпечує прямий потік товарів від виробників до споживачів. Він допомагає стимулювати економічний розвиток, створюючи робочі місця, забезпечуючи податкові надходження та збільшуючи внутрішній валовий продукт країни. Аналіз діючої практики свідчить про значущість адаптації управлінського обліку до швидкої зміни мікро- та макросередовищ, що обумовлює необхідність вивчення управлінського обліку як складної системи, яка розвивається, забезпечує органічний взаємозв'язок облікового процесу, бюджетування, контролю, аналізу і управління з урахуванням життєвого циклу і стратегії розвитку підприємства.

Для високоефективної роботи сучасного підприємства торгівлі, необхідна добре налагоджена система управлінського обліку і звітності для менеджерів різних рівнів. Водночас інноваційні підходи до управління, виникнення нових форм господарських взаємовідносин, постійно зростаючі інформаційні потреби менеджерів таких підприємств, підвищення рівня соціалізації та інтелектуалізації суспільства обумовили виникнення нових об'єктів обліку. Проте практика використання інноваційних процедур, інструментів і методів управлінського обліку випереджає їх теоретичне обґрунтування. Вважаємо, що існує невідповідність щодо теоретико-методологічних основ управлінського обліку стану економіки в умовах цифрової трансформації та сучасного бізнес-середовища, виходячи із ідентифікованих викликів та тенденції на ринку ритейлу.

Актуальність дослідження ринку ритейлу України набуває безпрецедентного рівня в контексті глобальних криз та протидії військовим подіям, які створюють одночасно унікальні виклики та нові можливості для українського бізнесу. Узагальнюючи результати досліджень проведених вітчизняними науковцями та практиками, можна виділити загальні тенденції та

основні виклики, з якими стикається роздрібний ринок в Україні. Серед них відмітимо найбільш значущі (рис.1).

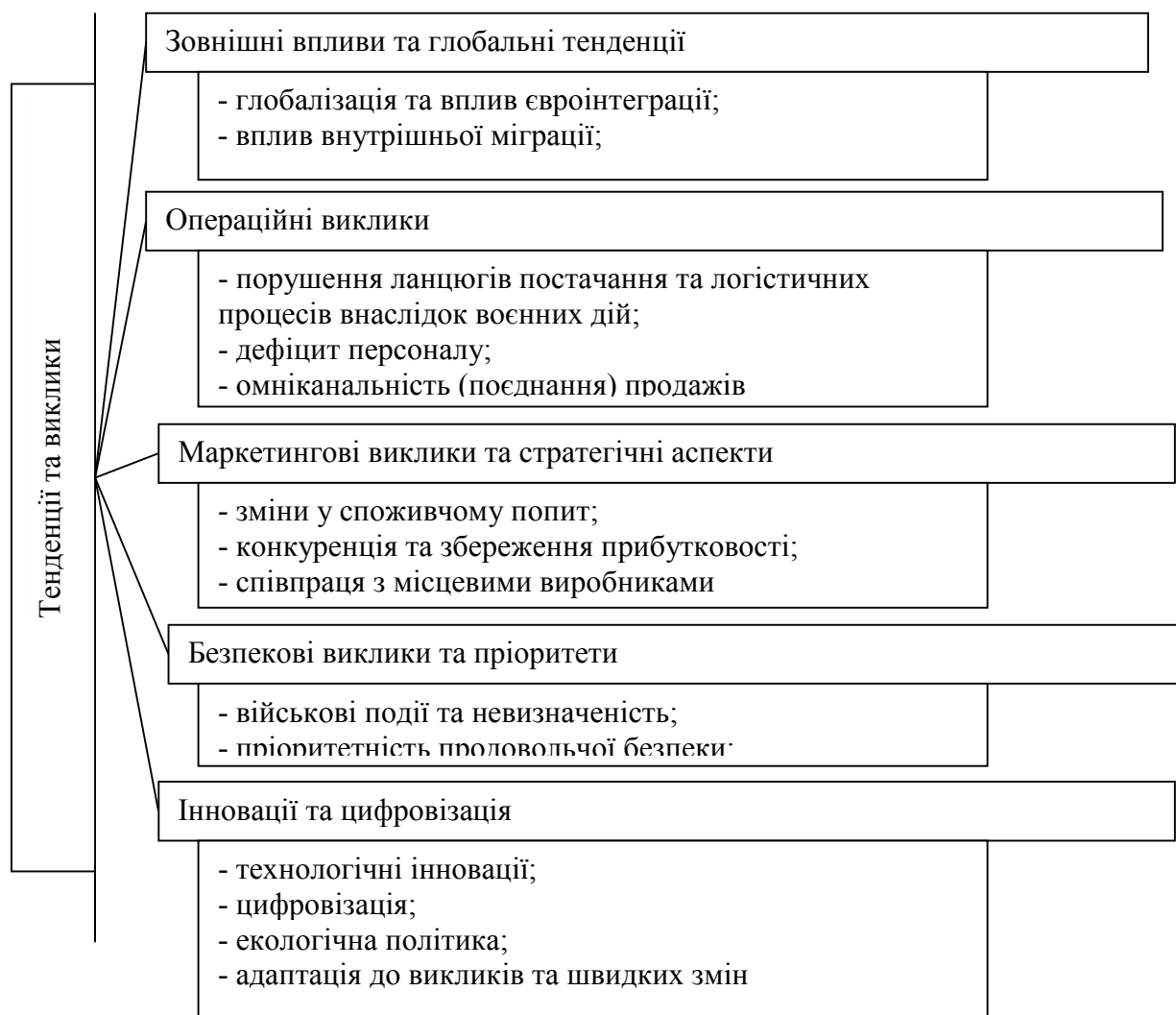

Рис.1. Тенденції та виклики роздрібного ринку України

Зазначені тенденції та виклики на світовому та вітчизняному ринках безсумнівно спонукають до значних змін у підходах до управлінського обліку на підприємствах роздрібної торгівлі.

Література

1. Крупельницька І.Г. Постановка управлінського обліку в торгівельній компанії. DOI: <https://doi.org/10.58521/2521-1390-2023-28-12>
2. Скрипник С. В., Костенко Ю. О., Курей О. А. Управлінський облік на підприємствах України в умовах кризових явищ. *Економіка і суспільство*. 2023. Вип. 49. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-32>
3. Фоміна О. В. Управлінський облік у торгівлі : монографія. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 468 с.